

Nieuwe vertaling Institutie gepresenteerd

Reformatorisch Dagblad | 02-11-2009 07:55 | Kerkredactie

In de Grote Kerk in Dordrecht had zaterdagavond een nationale Reformatieherdenking plaats.

DORDRECHT – Minister J. P. H. Donner heeft zaterdagavond tijdens de nationale Reformatieherdenking in de Grote Kerk in Dordrecht het eerste exemplaar van de nieuwe vertaling van Calvijns Institutie in ontvangst genomen. Een groot lezerspubliek verwacht hij echter niet.

Een terugkeer naar het geloof der vaders zal de Institutie niet bewerkstelligen, denkt Donner. „Daarvoor zijn we te ver doorgeschoven naar een seculiere tijd.”

De betekenis en de kracht van de Institutie is dat die het christelijk geloof inzichtelijk maakt. „Calvijn geeft een heldere, logische, redelijke uiteenzetting van het geloof. Hij brengt ons naar Gods almacht, het menselijke tekortschieten en de overbrugging daarvan, de verzoening.”

Bij Calvijn staat de rede in dienst van de waarheid en het getuigenis, aldus Donner, en daarmee is de Institutie na vierenhalve eeuw nog steeds actueel. Hij riep christenen ertoe op dienstbaar en betrokken te zijn op de samenleving, niet exclusief te denken, „maar zoals Jakobus zegt: uit de werken het geloof te laten zien.”

Dr. C. A. de Niet gaf een toelichting op de vertaling van de "Institutie of onderwijzing in de christelijke godsdienst" uit 1559, waaraan hij ruim acht jaar werkte. De Apeldoornse emeritus hoogleraar prof. dr. W. van 't Spijker sprak over de geschiedenis van de Institutie in Nederland.

De nationale Reformatieherdenking was georganiseerd door het convent van plaatselijke kerken in Dordrecht, het Reformatie Instituut Dordrecht, uitgeverij Den Hertog in Houten en het Instituut voor Reformatieonderzoek in Apeldoorn.

Modern

In de Institutie draait het om de vraag wie God is, zei prof. dr. G. van den Brink, bijzonder hoogleraar in Leiden namens de Gereformeerde Bond, eerder die dag in de lutherse Trinitatiskapel. Daar had een wetenschappelijk symposium plaats over de relevantie van Calvijns theologie voor de 21e eeuw.

Volgens prof. Van den Brink wilde Calvijn in zijn Godsleer vooral de Schrift laten spreken. De kerkhervormer gaf geen uitvoerige uiteenzettingen van de eigenschappen van God, zoals middeleeuwse theologen deden, maar hij zette in op de triniteit: alleen degene die in de Drie-enige God gelooft, vereert de ware God.

Over het Godsbeeld van Calvijn bestaan „hardnekkige” karikaturen, zei prof. dr. A. Baars, hoogleraar ambtelijke vakken aan de Theologische Universiteit Apeldoorn. Door de verkiezingsleer zien veel mensen de God van Calvijn als een strenge rechter.

De reformator zag God echter ook als een liefhebbende Vader, aldus prof. Baars. „De Heilige Geest zorgt ervoor dat mensen worden aangenomen, geadopteerd als kinderen van God. De Vader heeft Zijn kinderen lief met een eeuwige liefde. Hij zorgt voor hen, in alle omstandigheden van hun leven, ook in het kruisdragen. Calvijn wist uit eigen ervaring wat ziekte, eenzaamheid en pijn betekende. Daarin zag hij echter de zorgende hand van God. Soms tuchtigt Hij Zijn kinderen om hen op het rechte pad te houden.”

Volgens Calvijn kent God geen heftige gevoelsuitingen of emoties. „Als de Schrift over Gods toorn en gramschap spreekt, zegt Calvijn al snel dat het beeldspraak is of dat God Zich aanpast aan het bevattingsvermogen van de mens. De kerkhervormer gaat uit van de onveranderlijke trouw van God. Zijn woorden, beloften en bedreigingen zijn volstrekt betrouwbaar.”

Prof. Baars noemde Calvijns visie op de emoties van God „eenzijdig.” Volgens hem is het vanuit de Schrift „zeker mogelijk” te spreken van goddelijke emoties zonder te vervallen in een theologie waarin God veranderlijk zou zijn. „God is betrokken bij het lijden in deze wereld en bij dat van Zijn Zoon aan het kruis. Hij openbaart Zich als een medelijdende Vader – en dat is Hij ook.”

Uitverkiezing

De openbaring van God draagt volgens Calvijn een pneumatologisch karakter: het is het werk van de Heilige Geest en het concentreert zich in Christus. De kerkhervormer legde een nauwe verbinding tussen Woord en Geest. Dat corrigeert de „piëtistische neiging” om zekerheid te zoeken in het eigen hart, zei dr. H. van den Belt, docent vanwege de Gereformeerde Bond aan de Universiteit Utrecht.

Prof. dr. B. Kamphuis, hoogleraar aan de gereformeerd vrijgemaakte Theologische Universiteit Kampen, ging na hoe Calvijn over de uitverkiezing preekte. Zo legde de

kerkhervormer de geschiedenis van Jakob en Ezau christocentrisch uit. Christus is de spiegel van de uitverkiezing.

Prof. Kamphuis: „Bij Calvijn lees je dingen die je in vrijgemaakte preken vaak mist, zoals de soevereiniteit van God. Hij zou misschien wat meer respect mogen hebben voor het historische reliëf van de Bijbel, maar veel van zijn preken zijn zeer voorbeeldig, ze ontwijken geen enkele vraag en zijn appellerend en vol troost.”

Verder spraken dr. A. van der Dussen, ds. A. Huijgen, prof. dr. B. Kamphuis, prof. dr. C. van der Kooi en prof. dr. J. W. Maris.